

УХВАЛА КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним зверненням товариства з обмеженою відповідальністю «Центр правової підтримки підприємництва «Бізнес і Право»» щодо офіційного тлумачення положень частини третьої статті 43 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» у взаємозв'язку з положеннями частини другої статті 55, частини восьмої статті 118 Конституції України, частини першої статті 21 Цивільного кодексу України

м. Київ
22 січня 2015 року
№ 1-у/2015

Справа № 2-4/2015

Конституційний Суд України у складі суддів:

Бауліна Юрія Васильовича — головуючого,
Бринцева Василя Дмитровича,
Вдовіченка Сергія Леонідовича,
Гультая Михайла Мирославовича,
Запорожця Михайла Петровича,
Касмініна Олександра Володимировича,
Литвинова Олександра Миколайовича,
Мельника Миколи Івановича — доповідача,
Саса Сергія Володимировича,
Сліденка Ігоря Дмитровича,
Стецюка Петра Богдановича,
Тупицького Олександра Миколайовича,
Шевчука Станіслава Володимировича,
Шишкіна Віктора Івановича,

розглянув на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційним зверненням товариства з обмеженою відповідальністю «Центр правової підтримки підприємництва «Бізнес і Право»» щодо офіційного тлумачення положень частини третьої статті 43 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квітня 1999 року № 586–XIV (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 20–21, ст. 190) з наступними змінами у взаємозв'язку з положеннями частини другої статті 55, частини восьмої статті 118 Конституції України, частини першої статті 21 Цивільного кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Мельника М. І. та дослідивши матеріали справи, Конституційний Суд України

у с т а н о в и в :

1. Товариство з обмеженою відповідальністю «Центр правової підтримки підприємництва «Бізнес і Право» (далі — Товариство) звернулося до Конституційного Суду України з клопотанням дати офіційне тлумачення положень частини третьої статті 43 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квітня 1999 року № 586–XIV з наступними змінами (далі — Закон) у взаємозв'язку з положеннями частини другої статті 55, частини восьмої статті 118 Конституції України, частини першої статті 21 Цивільного кодексу України в аспекті таких питань:

— «чи має право голова місцевої державної адміністрації скасовувати раніше прийняті незаконні ненормативні розпорядження (розпорядження індивідуальної дії) голови цієї ж місцевої державної адміністрації»;

— «чи мають право Президент України, Кабінет Міністрів України, голови місцевих державних адміністрацій вищого рівня та суд скасовувати незаконні ненормативні розпорядження (розпорядження індивідуальної дії) голів місцевих державних адміністрацій».

Відповідно до частини третьої статті 43 Закону розпорядження голови державної адміністрації, що суперечать Конституції України, законам України, рішенням Конституційного Суду України, іншим актам законодавства або є недоцільними, неекономними, неефективними за очікуваними чи фактичними результатами, скасовуються Президентом України, Кабінетом Міністрів України, головою місцевої державної адміністрації вищого рівня або в судовому порядку.

На думку суб'єкта права на конституційне звернення, необхідність в офіційному тлумаченні вказаних положень Закону обумовлена неоднозначним їх застосуванням судами України при вирішенні справ щодо скасування розпоряджень голів місцевих державних адміністрацій, що призвело до порушення його прав на вільне володіння і користування власністю та на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, посадових і службових осіб, закріплених у статтях 41, 55 Основного Закону України. На підтвердження цього до конституційного звернення долучено копії рішень судів загальної юрисдикції, зокрема у справах, у яких Товариство було стороною.

2. Конституційний Суд України, розглядаючи питання про відкриття конституційного провадження у справі у зв'язку з прийняттям Третьою колегією суддів Конституційного Суду України Ухвали від 25 грудня 2014 року про відмову у відкритті конституційного провадження у цій справі, виходить з такого.

2.1. Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» у конституційному зверненні зазначаються статті (окремі положення) Конституції України або Закону України, тлумачення яких має бути дано Конституційним Судом України, а також обґрунтування необхідності в їх офіційному тлумаченні (пункти 3, 4 частини другої статті 42); підставою для конституційного звернення щодо офіційного тлумачення Конституції України та законів України є наявність неодно-

значного застосування положень Конституції України або законів України судами України, іншими органами державної влади, якщо суб'єкт права на конституційне звернення вважає, що це може призвести або призвело до порушення його конституційних прав і свобод (стаття 94).

Враховуючи викладене, суб'єкт права на конституційне звернення повинен навести конкретні положення Конституції або законів України, тлумачення яких має бути дано Конституційним Судом України, вказавши, що в них є незрозумілим та потребує роз'яснення.

Аналіз конституційного звернення та долучених до нього матеріалів дає підстави для висновку, що Товариство, порушуючи питання щодо права Президента України, Кабінету Міністрів України, голів місцевих державних адміністрацій вищого рівня та суду скасовувати ненормативні розпорядження голів місцевих державних адміністрацій, не вказало, що саме у положеннях частини третьої статті 43 Закону є незрозумілим та потребує роз'яснення, а це унеможлиблює здійснення офіційної інтерпретації зазначених положень.

Крім того, суб'єкт права на конституційне звернення не навів фактів неоднозначного застосування положень частини третьої статті 43 Закону. Під неоднозначним застосуванням положень Конституції України або законів України слід розуміти різне застосування одних і тих же норм цих правових актів судами України, іншими органами державної влади за однакових юридично значимих обставин (Ухвала Конституційного Суду України від 12 травня 2010 року № 31-у/2010).

У рішенні Новомосковського міськрайонного суду Дніпропетровської області від 29 серпня 2012 року, ухвалах Вищого адміністративного суду України від 22 травня 2012 року та від 20 березня 2014 року частину третю статті 43 Закону застосовано однозначно. Суди дійшли висновку, що голова місцевої державної адміністрації не може скасовувати власні ненормативні розпорядження.

У постанові Вищого адміністративного суду України від 15 травня 2012 року, на відміну від наведених судових рішень, вирішувалося питання щодо можливості скасування головою місцевої державної адміністрації власних ненормативних розпоряджень на підставі протесту прокурора.

Таким чином, суди приймали рішення за різних юридично значимих обставин, що не дає підстав для висновку про неоднозначне застосування ними положень частини третьої статті 43 Закону.

В ухвалі Вищого адміністративного суду України від 4 грудня 2012 року (якою залишено без змін постанову Київського окружного адміністративного суду від 22 грудня 2011 року та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 19 квітня 2012 року), ухвалі Вищого адміністративного суду України від 8 серпня 2013 року та рішенні апеляційного суду Київської області від 11 вересня 2014 року (яким скасовано рішення Обухівського районного суду Київської області від 16 червня 2014 року), прийнятих у справах, у яких Товариство було стороною, а також у постанові Київського апеляційного адміністративного суду від 21 травня 2013 року у справі за позовом іншої особи (якою скасовано постанову Київського окружного адміністративного суду від 19 лютого 2013 року) положення частини третьої статті 43 Закону не застосовувалися.

За правовою позицією Конституційного Суду України, якщо надані суб'єктом права на конституційне звернення матеріали свідчать про те, що відповідні поло-

ження Конституції або законів України у судових рішеннях не застосовувалися, то вони не можуть бути розглянуті Конституційним Судом України як такі, що підтверджують неоднозначне застосування цих положень судами України (ухвали від 26 жовтня 2011 року № 54-у/2011, від 24 листопада 2011 року № 59-у/2011).

Отже, Товариство не дотримало вимог статей 42, 94 Закону України «Про Конституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 2 статті 45 цього закону — невідповідність конституційного звернення вимогам, передбаченим Конституцією України, Законом України «Про Конституційний Суд України».

2.2. Конституція України містить вичерпний перелік повноважень Конституційного Суду України, зокрема надання офіційного тлумачення Конституції України та законів України (статті 147, 150).

Зі змісту конституційного звернення вбачається, що Товариство, звернувшись до Конституційного Суду України з клопотанням дати офіційне тлумачення положень частини третьої статті 43 Закону в аспекті порушених питань, фактично намагається отримати консультацію щодо права голови місцевої державної адміністрації скасовувати власні ненормативні розпорядження. Проте надання консультацій чи роз'яснень з приводу правозастосування не належить до повноважень Конституційного Суду України (Ухвала Конституційного Суду України від 31 березня 2010 року № 15-у/2010).

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 3 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України» — непідвідомчість Конституційному Суду України питань, порушених у конституційному зверненні.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 150, 153 Конституції України, статтями 42, 45, 50, 94 Закону України «Про Конституційний Суд України», Конституційний Суд України

у х в а л и в :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним зверненням товариства з обмеженою відповідальністю «Центр правової підтримки підприємництва «Бізнес і Право» щодо офіційного тлумачення положень частини третьої статті 43 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квітня 1999 року № 586–XIV з наступними змінами у взаємозв'язку з положеннями частини другої статті 55, частини восьмої статті 118 Конституції України, частини першої статті 21 Цивільного кодексу України на підставі пунктів 2, 3 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України» — невідповідність конституційного звернення вимогам, передбаченим Конституцією України, цим законом; непідвідомчість Конституційному Суду України питань, порушених у конституційному зверненні.

2. Ухвала Конституційного Суду України є остаточною.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ